

SZIESZTA

SZERKESZTI: ÚJSZÁSZI ILONA, WERNER KRISZTINA ■ 2007. JÚNIUS 2.

WWW.DELMAGYAR.HU

NAGY FERENC PROFESSZOR SZERINT AZ ENYHÍTÉS CSAK LÁTSZÓLAGOS, NEM IS ÉRT VELE EGYET

Büntetés élethosszig – akár húsz évig

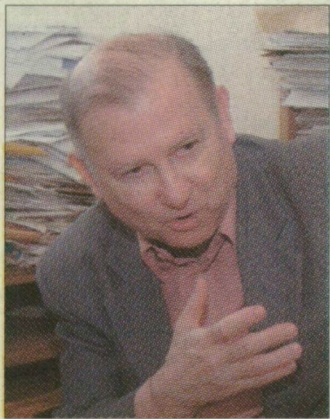
A Btk. tervezett módosításában már nem szerepel a legsúlyosabb bűncselekmények, a szinte kivétel nélkül több gyilkosság elkövetőit büntető, tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés. Egy neves szegedi büntetőjogász professzor éles kritikát fogalmazott meg a tervezettel kapcsolatban, de nem a szerinte egyébként csak látszólagos enyhítés miatt, sőt ellenkezőleg! A közvélemény egy része, a halálbüntetés-pártiak biztos, hogy elégedetlenek lesznek, azokról nem is beszélve, akiknek egy vagy több családtagja gyilkosság áldozata lett.

Ha az országgyűlés elfogadja a büntető törvénykönyv (Btk.) módosítását, akkor megszűnik a valóban életfogytig tartó szabadságvesztés, helyébe élethosszig tartó büntetés kerül további módosításokkal, enyhítésekkel.

Húsz év és fegyház helyett börtön?

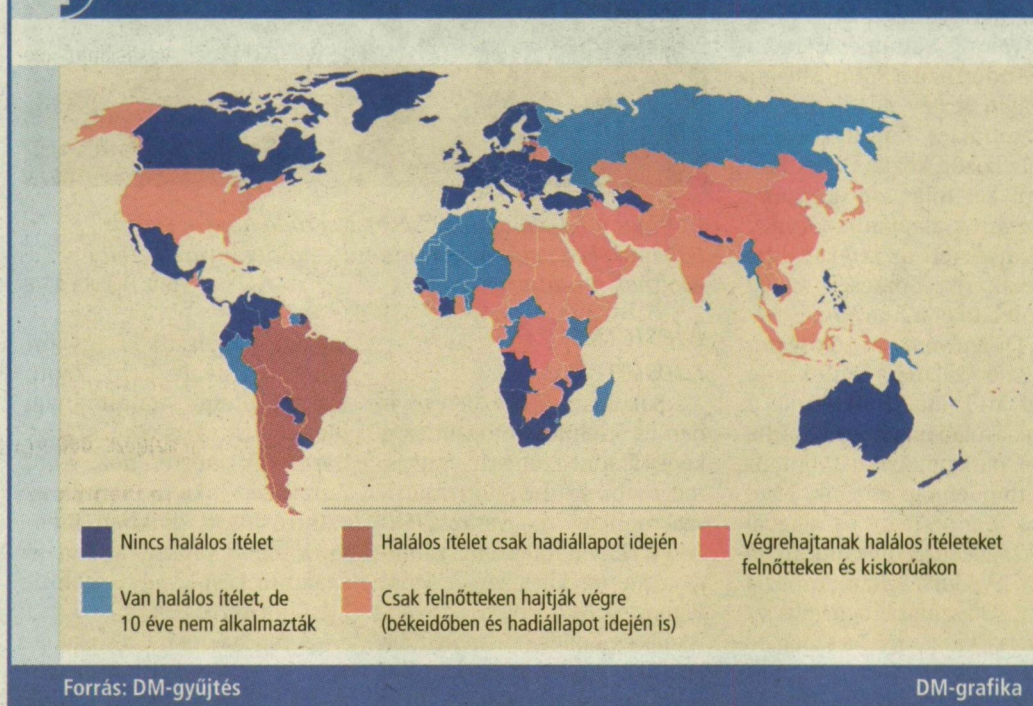
Az elfogadásra váró tervezet 38. § első bekezdése úgy fogalmaz, hogy „(...) az élethosszig tartó szabadságvesztés azzal szemben szabható ki, aki a bűncselekmény elkövetésekor a huszadik életévét betöltötte”. A második bekezdés szerint „(...) az élethosszig tartó szabadságvesztést büntetés-végrehajtási intézetben, börtön fokozatban kell végrehajtani”. A 39. § első bekezdése arról rendelkezik, hogy „(...) az élethosszig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletében meghatározza a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, amely húsz évnél kevesebb nem lehet”. A paragrafus második bekezdése szerint: „(...) a bíróság az élethosszig tartó szabadságvesztésre ítéltet csak akkor bocsáthatja feltételes szabadságra, ha a szabadságvesztésből letöltötte az ítéletben meghatározott időtartamot, és megalapozottan feltehető, hogy nem fog elkövetni újabb bűncselekményt”.

úgy értelmezhető és értelmezendő, hogy 20 évnél hosszabb lehet, csak hogy erre hiányzik a törvényi felső határ meghatározása – kommentálta és egyúttal kritizálta a tervezetet Nagy Ferenc, a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának tanácskezelő egyetemi tanára (képünkön). A neves büntetőjogász professzor arra hívja fel a figyelmet, hogy a bírói mozgáster „felfelé” korlátok nélküli, ami szerinte komoly alkotmányossági aggályokat kelt.

– Ez ugyanis a törvényesség, a pontos meghatározottság, azaz a nulla poena sine lege carta követelményének nem felel meg. Gyakorlatilag burkoltan a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés lehetőségét jelenti és rejtja magában, hiszen a bíró 20 év helyett akár 30, 40 vagy akár 100 évet is megjelölhet minimálisan le-

HALÁLBÜNTETÉS A VILÁG ORSZÁGAIBAN

töltendő időtartamként az ítéletében – jelentette ki Nagy Ferenc, aki az elmúlt években számos fórumon megfogalmazta kételyeit, hogy miért tartja elfogadhatatlannak a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést annak többek között emberiségét illetően.

Bűn, bűnhődés, közhangulat

A professzor természetesen azt nem vitatja, hogy a közvélemény egy része másként vélekedik, közülük sokan ráadásul halálbüntetés-pártiak. Ők biztosan nem fogadják el a számukra első hallásra enyhítésnek tetsző módosítást.

– A bűn és a bűnhődés kérdésében a jogelvek és a közmegejtés nem mindig találkozik. Egyébként a bűnözőknek nem jelent visszatartó erőt a büntetés – jegyezte meg a professzor.

Két fővárosi ügyvéd évekkel ezelőtt az Alkotmánybírósághoz fordult, a testületől kérték, hogy a rendelkez-

ést a halálbüntetéshez hasonlóan helyezték hatályon kívül, töröljék el. Döntés még nem született. Több ország alkotmánybírósága elvi élel mondta ki, hogy az elítélt csak akkor örízheti meg emberi méltóságát, ha van reménye a szabadságra.

A szakembereket is megosztja a Btk. tervezett módosítása. Nagy Ferenc megemlítette, hogy a bírók és az ügyészek között vannak, akik a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést a jelenlegi büntetőrendszerben indokoltnak tartják. Azzal érvelnek, hogy lehetnek olyan bűnesetek, amikor a terhelt végleges izolálása szükséges, mert ezt kívánja meg a társadalom jól felfogott érdeke,

de ez szerinte nem jó érv. Nagy Ferenc arra a kérdésre, hogy ha a Btk.-ból kikerül a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés, mi lesz azokkal, akiket már jogerősen elítéltek, azt mondta: ezt törvényben kell szabályozni. A köztársasági elnök kegyelmezési jogkörre kiterjedhet ilyen esetekre is.

Halálbüntetés a nagyvilágban

A mai demokratikus országok közül csak az USA államainak többségében, Japánban és Oroszországban hoznak halálbüntetést, de mint azt Nagy Ferenc elmondta, Oroszországban a gyakorlatban már nem alkalmazzák. Jelenleg a világ 74 országá-

Áldozat

Farkas Imre, a 17 éves korában elrabolt és valószínűleg meggyilkolt Farkas Helga édesapja: – A halálbüntetés eltörlésével egyetértettem. Senki, még a társadalom sem lehet senkinek a gyilkosa. És persze a bírói tévedést sem szabad figyelmen kívül hagyni. Azzal viszont, hogy például aki húszévesnél fiatalabban meggyilkol valakit, és adott esetben húsz év múlva kiszabadulhat, nem értek egyet. És ezt nem a családomat ért tragédia miatt mondom.

Pénzes Sándorné, a 18 éves korában elrabolt, megérőszakolt és felgyújtott, sérüléseibe belehalt Pénzes Henrietta édesanyja: – Én korábban is azon az állásponton voltam, hogy aki olyan kegyetlenséget követ el, mint ami a lányommal történt, annak semmi keresnivalója nincs az emberek között, haljon meg ő is, vagy zárják örök életére a börtönbe. Gyilkosokat nem szabad szabadlábon hagyni!

ban engedi meg a törvény a halálbüntetést, a fentiekén kívül Afrika, a Közel-Kelet, Ázsia és a Karib-térség egyes államaiban.

A hágai Nemzetközi Büntetőbíróságon 30 év volt az eddig kiszabott legsúlyosabb börtönbüntetés. A jugoszláviai Nemzetközi Törvényszék a délszláv háborús bűnösök többségét öt-, tíz-, húszéves szabadságvesztésre ítélte. Az egymillió ember halálát okozó ruandai népirást tárgyaló Nemzetközi Törvényszék egy-két életfogytig tartó szabadságvesztést hozott.

A jogszabályváltozás másfél, két éven belül életbe léphet...

OLÁH ZOLTÁN

Ők, tizenhárman

Magyarországon elsőként 1999-ben szabták ki tényleges életfogytig tartó fegyházbüntetést, az első Boi Gyula volt, a férfi a családját irtotta ki. Rajta kívül még tizenketten kerültek „örökre” rács mögé, kettőnek az ítélete még nem jogerős. Nyolcan a Szegedi Fegyház és Börtönben töltik büntetésüket, köztük van a négyszeres gyilkos Nemeskéri Gusztáv, illetve a Balástyán öt nőt megölő Szabó Zoltán is. Csapó József tábormok, a Csillag börtön parancsnoka előljáróban elmondta, az érintettek tudnak a Btk. várható módosításáról, várják is. A tábormok arra a kérdésre, hogy a Szegeden raboskodó nyolc elítélt igazi nehézfiú-e, úgy fogalmazott: nincs velük probléma, azonban azt tudni kell, nekik az ítélet kihirdetése óta nincs veszítenivalójuk. Éppen emiatt folyamatos kockázatelemzést végeznek, az örök figyelme egy pillanatra nem lankadhat, bármi, bármikor megtörténhet, mert a nyolcak mégiscsak nehézfiúknak számítanak. A parancsnok kérésünkre még elmondta, a fegyház és a börtön között az egyik leglényegesebb különbség a kedvezmény. Például míg az előbbinél adott esetben ötödölni, az utóbbinál negyedelni lehet a büntetés időtartamát, vagy a börtöncellák ajtaja napközben nyitva van, a fegyház celláké pedig zárva, ami az elítélteknél sokat számít.

Rácsok, korlátok – az életfogytosok életének keretei

FOTÓ: KARNOK CSABA

Burkoltan marad minden a régi

– A közvélemény ebből minden bizonnyal azt fogja érezni, hogy a jogalkotók a tervezett módosítással jelentősen enyhítik azt a büntetési tételt, amellyel a legsúlyosabb bűncselekményeket elkövetők sújthatók. Pedig ez nem így van. A módosítás